

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

SZERKESZTŐSÉGI IRODA:

Rózsa tér, Kardos-ház, 16. sz. alatt.

Íde intézendő a lap szellemi részét illető minden közlemény. Kéziratok 5 levelek vissza nem adtnak. Hírmegjelölés levelek csak ímért kezeltől fogadtatnak el.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve: Egész évre 10 ft. — Félévre 5 ft. — Negyedévre 2 ft 50 kr. — Egy hónapra 1 ft.

HÍRDETESI DÍJ:

Ort-hatások postárral egyenként 5 kr. — Rélyegydíj minden hirdetésért külön 30 kr. — Szóltató 4 hatások postárral 40 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

Kutasi Imre könyvnyomdája. Főpiacz, Sz. Nagy Károly-ház.

Íde küldendő a lap anyagi részét illető minden közlemény ugyint az előfizetési pénzek, a kiadás körüli panaszok és ahirdetmények.

Ismét a vészharang.

(Négy cikk.)

III.

Budapest, április 15.

Ime, ezeket írja a »Pesti Napló« levelezője azon beszélgetésből, melyet a montenegrói államférfiival folytatott, a mely beszélgetésben az van mondva, miszerint kicsinált dolog, hogy a szerb részeket Magyarországtól elveszik, mert a szerb részeket Magyarországtól elveszik, mert a szerb nemzet nem élhet három hatalom alatt. De ez még a jövő dolga, mert egyelőre csak Bosznia és Hercegovina kell nekik, a többi magától jön.

És midőn a montenegrói államférfi ezt határozottan kijelenti, levelező ur megijed és azt a gyermeketeg kérdést kockáztatja: Hogy mulhatnék el tőlünk mégis e keserű pchár? — Mire Montenegro államférfia nagy kegyesen megjegyzi: »Ha mindjárt átadjátok Boszniát és Hercegovinát.«

Persze, hogy aztán a többi dolog könnyebben menjen, hogy Szerbia és Montenegro közül eltávozzunk, mert hát különben ők nem egyesülhetnek és nem kezdhetik mindjárt Magyarországnál, hanem előbb Boszniából és Hercegovinából kell kikergetniök bennünket, a mihez nem tudom elégséges lenne-e huszonöt Szerbia meg ötven Montenegro? — hát ellenzéki lejjának igen helyeslik a montenegrói államférfi guszusát, na mert hát helytelenítik az okkupációt, sajnálják az arra fordított költségeket, na mert hát »szegény Montegrónak« — és Szerbiának, hogy a aztán mindjárt Magyarországon kezdhessek, hát ezekre a tartományokra szükségük van. Hogy tehát minél könnyebben célt érhessenek, az ellenzék hajlandó azokat átengedni. Persze, mert kérdés, vajjon érhetnek-e célt e tartományok nélkül, melyből tízezer rendetlen és fegyelmetlen, ágyutlan felkelő kiveretettéshöz 250 ezer katona szükséges. Hát a mi 150 ezer emberünk kiveretéséhez hány millió szláv kell akkor? Legalább is kettő. Azt pedig Montenegro és Szerbia bajosan teremthetvén elő, megessik tehát rajtuk a

szíve e mi ellenzékünknek és hazafiság címén (!) indítványba hozzák a nemzet előtt, hogy Boszniáról és Hercegovináról mondjunk le. Ekkor aztán szerb és montenegrótánus összelelkezhettek, egészen határainkig juthatnak és onnan aztán majd csak elérnek a Szávaig s ha egyszer ott lesznek, hát majd talán a Tiszaig. Mily hazafias ötlet most már az a mi ellenzékünkötől, hogy Szerbiának és Montegrónak, ezen ezéjjaik kivételénél kezükre játszik! . . .

És miért beszél mind ezt? Hát a miért a jós zarándokok beszéltek. Mert hogy Bosznia és Hercegovina okkupálását nem kárhözhatják szívből, kitetszik onnan, miszerint azt tanácsolják a kormány-nak, hogy Szerbiát is, Montegrót is okkupálni kell, mert addig nem lesz béke. Hát akkor aztán lenne béke? Akkor aztán nem kellene háromszor olyan hadsereget ott tartanunk, mely három anyi pénzbe kerül? Mert hiszen sem Szerbiától, sem Montegrótól nem jönne ki semmi, ha a muszka nem állna a hátuk megett s így Muszkaországot is okkupálnunk kellene. Mert ahoz, hogy Szerbiát és Montegrót Magyarországtól távol tartsuk, ahoz nekünk Bosznia és Hercegovina okkupációja elég, de hogy Muszkaországot is távol tartsuk, ahoz Szerbia és Montenegro okkupációja se lenne elég. Annak a ezelnak tehát, a mit elakarunk érni, annak Bosznia és Hercegovina okkupációja megfelel, míg ellenben annak a ezelnak, a mit az ellenzék akar, Szerbia és Montenegro okkupációja nem felel meg. Egyébiránt ha szóba jönne, hogy Szerbiát és Montegrót is okkupálni akarjuk, hát a ki legjobban ellene lenne, az az ellenzék lenne.

Ezért jutott eszünkbe az a rémes történet a tatár-pusztítás idejéből, mikor ama jós zarándokok csak jjesztettek, csak rémszították a népet, de a védelemre nem figyelmeztették, hanem egymás ellen ingerelték. A mi ellenzékünk pedig nemcsak hogy nem figyelmeztet bennünket a védelemre, hanem szidja, rágalmazza a kormányt, a miért hogy védekezni mer és azt hozza föl okul, hogy 45 millió a deficit, a mi nem is igaz, mert csak 25 millió. De ha 45 millió volna is, hát akkor már nem lenne szabad a haza védel-

me gondolni? Akkor máre egyre-másra azon kell lenni, hogy minél megta madhatóbbakká tegyük magunkat, hát Boszniát és Hercegovinát nyakrafőre átkelladni azon ellenzékünknek, ki azt igére, hogy azután majd Magyarországra kerül a sor!

»Függetlenség«, »Egyetértés«, »Pesti Napló« — egymásután hozzák a rémhíreket, hogy élethalál harcz előtt állunk, de hogy a nemzetet a védekezéstől elriaszszák, hát azt mondják neki: »Nem szabad védekezni, mert főnkre megvünk vagonilag.« Miért? — Mert 25 millió, ő szerintök pedig 45 millió a deficit.

Ezt pedig mindig azért hozzák föl, hogy a vár népségét Tisza ellen zudítsák.

Az adó mint takarékpénztári betét.

(T.) Csináljon az igentisztelt honpolgár egy könyvet és ebbe két szótat: Kiadtam adóba ennyit, bevettem adó által ennyit. Például: van egy vidék, melynek, míg országtulja, illetőleg kö utja nem volt, mert sáros időben nem lehetett hozzá férni, azon felül pedig távol esett a fővárostól, hát a buzának köble, ami most egy métermázsza, 6 forintjával kelt. Meltóztassanak megnezzni az árkimutatásokat 1860—1861-ből. Kiepitették azonban a kőutat az a d o b o l és a buza egy forinttal már drágábban kelt. Az illető fizet 40 ft. évi adót, elad évente 40 zsák búzát. — Ime az adója már kikerül. — Itt már beirhatja: kiadás adóra 40 ft. Bevétel adó utján 40 ft. — Hja, de két év múlva vasutat is építettek, s az illető adója 10 forinttal emelkedett is. Buzáját azonban már 10 forintért adta, ami ismét három forint áremelkedés mázsánként, s így könyvébe bátran be írhatja: Kiadás adóra 50 forint bevetel adó utján 160 forint. — Itt már 110 forint a a nyereség.

De a vasut által a birtok ára, mely 3000 forintot ért, tegyük csak: 4000 forintra emelkedett. Itt is bele teheti, — gyarapodás tőkében 1000 forint. — Ezek után jön az apró marhánek, lónak, szarvas marhánek az áremelkedése. — Ahol például állam menek vannak, ott a ló nemesítés 50 perzenttel emelte a ló árakat. — Marhavész nem tudom en mikor

volt, mert a kormány a vesztegzár és más intézkedések által a marhavész lehetőségét kizárja. Ezt is az adóból. Nem is emlitem a szellemi gyarapodás emelésére befektetett milliókat miután ennek hasznát nem minden ember képes felfogni, csupán arra adtam utasítást hogy amely jövedelmi többletet világosan kormányintézkedéseknek lehet köszönni, hát csak azokat vezessek le, s meglátják, hányszorosan meghaladja az adó utján jött bevetel a kiadást.

Statisztikailag ugyan ki lehetne mutatni hogy milyen pénzforgalom volt husz évvel ez előtt s hogy milyen van most, de ez, az illetőkre nevezve nem bizonyít annyira, mintha saját tapasztalataik nyomán tesznek jegyzeteket, és pedig száz olyan ágában a bevételek, mint ezen a téren pontról-pontra elsorolni nem lehet. Azon állítás tehát hogy az adó egy alkotmányos országot főnkre tenni képes, annyira nélküli az alapot, hogy ilyen esetet a világtörténelem még nem mutat fel, mert nem volt még alkotmányos parlament, ahol az olyan kormány melynel prédaságot vagy könyelműséget vetek észre, meg ne bukott volna. Így bukott meg a Lonyay kabinet s ezért áll fenn a Tisza a kabinet dacára hogy sem vesztegetni való pénzzel, sem kiosztásra való hivatalokkal nem rendelkez.

Mert hát ugyan kérem, megdondolták-e már önök, hogy készülnek a miniszteri költségvetések? Hogy azok az egész ország ellenőrzése mellett történnek, s hogy az ellenzék a legtöbb esetben nem csak hogy nem törül, de indítványoz. A miniszteri költségvetés tehát úgy történik, hogy a folyó kiadások számbavételnek, a befejezett dolgok leszámítanak, az újak pedig hozzá csatoltatnak. S hogy az új dolgok miből állnak? állanak azon szükségletekből melyek oly szükségleteknek bizonyulnak, hogy az esetben ha létre nem hoztatnak, hát az ország nagyobb károkat fog szenvedni, mint amennyibe a létrehozás költsége kerül, míg ellenben ha létre hoztatnak, több hasznat fognak hajtani, mint amennyibe kerülnek. Szóval oly tárgyak, melyek előállítására többe kerül mint amennyi kár az elő nem állításból az országra háromolnék, vagy jövedelmi szempontból nem fizetnek ki magukat. — hát az oly tárgyak a költségvetésből mellőztetnek.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Elster balgasága.

Angol regény.

Írta: Mrs. Wood Henry.

Fordította: T. M.-né.

HARMADIK KÖTET.

VI. FEJEZET.

A visszatérés.

(Folytatás.)

— Igen, — felelt amok röviden. — Nem tette volna-e ön is gróf ur azt, — bár ha akasztófát érdemelt volna is ez ember? — En? Bizonyal én is halgattam volna. Mily könnyen hibázhatik az ember — mondá emelázva.

Ez alatt elérték a fészterhez és Hillary e y magánállévo kulcsal nyitá fel az ajtót. Midőn Pike beteg lett zárral látták el az ajtót ne hogy valami hivatalan látogató betolakodhassek. — Pike, itt a gróf. Ő nem fogja önt elárulni.

VIII. FEJEZET.

A fészter lefontatik

Az orvos ezzel megfordul s az ajtót bezárva, a gróf az ágyhoz lepett, mely sokkal könnyelmesebb volt, mint varni lehetett. Igen! Gum Willy feküdt előtte! Gum Willy a régi gyermekkorából kivel annyit játszott fiatal korában, ő a gróf fia és az egyházi Willyja. Halványan, elsoványodva, felemesztve, sorvasztó lázas pirral arczán, telig meredt szemekkel feküdt ő itt és Percival szemei könyekkel teltek meg, midőn az elszáradt kezét meg fogta. — Igen sajnalom önt Willy. Soha sem

sejtettem ezt. Miért nem fedezte ön fel nekem magát?

A beteg megrázá fejét. — Talán veszelyles lehetett volna.

— Nem, — felelt a gróf nyomatekkal.

— Ah mylord, ön nem tudhatja azt. En nem bizhattam senkiben. Hillary is csak véletlenül j t t ra

A gróf körülhézett e különös helyen, a falak és tő durva gerendákból voltak összeallitva, azonban egészben véve, mégis több kényelmet mutatott mint az ember várt volna, és mégis . . .

— Meg fogja ön talán engedni, hogy lakályosabb helyre vitessék Willy?

— Nevezzen ön folyvást Pikének, — mondá a beteg hevesen. — Soha többé Willy gróf ur, az örökre meghalt, s a mi a lakályosabb helyet illeti, nemsokára megtalálom.

— Ön valamit akar velem közölni, leg-alább így mondta Hillary.

— Már több idő óta bocsánatot akarok kérni öntől gróf ur, a megboldogult halálát illetőleg

— Bátyam halálát illetőleg?

— Igen. En sok ideig igen hamis nyomon haladtam, de most olyat mondok önnek, a mit senki sem tud.

A gróf hirtelen emelte fel fejét, különös gondolat villant fel egyszerű agyában és önkénytelen fakadt e szavakra.

— Csak nem volt ön részes abban?

— Nem, hanem én azt hittem, hogy ön gróf ur.

— Mit ért ön ezzel? — kérde a gróf nyugodtan.

— Ez az épen. Ez esztelen, rossz és rágalmozó hírért akarok én most bocsánatot kérni. En sokáig azt hittem, hogy ön ölte meg

bátyját; lehet, hogy véletlenségből, vagy talán akarattal.

— Önök almodnia kell, Pike!

— Nem, hanem azt hiszem, hogy akkor almodtam En gazemberekkel eltem tul a tengeren és a tengeren oly emberek közt, kik előtt nem sokat jelentett egy emberélet és azért könnyen jöhettém ily gondolatra. En jól hallottam önök czivódását, kevesselel bátyja halála előtt, én láttam önt közel azon helyhez, hol a szerencsetlenségnek történni kellett — gróf ur.

— En nem mentem addig, — felelt a gróf, mialatt folyvást azon gondolkozott: vajjon nem a laz mondatja-e a beteggel e különös szavakat. — En visszamentem a kastelyba, bár tovább mentem volna.

— Igen, igen, én hamis nyomon voltam, de az utés is nagyon valószínűvé tette gyanumat, most már tudom, hogy az utést mi okozta. Azonban akkor erősen gyanakodtam öre és azt talán nem is fogja ön nekem megbocsátani. En egy gyanus szót ejtettem ki Gorton előtt s ő rögtön figyelni kezdett, erre én elfordítottam a beszédet és más jelentőséget adtam a szónak, ezelőtt rövid idővel tudtam meg az igazat a gróf haláláról.

Most cseppet sem kételkedett a gróf abban, hogy Pike felre beszél. Azonban Pike nem beszélt felre. hanem elbeszélte az egész történetet, melyet a fiatal Ripperől hallott; Ripper épen oly nagy mester volt a tettetésben, mint Pike és ez csak nagy türelem és kifogással tudhatta ki végre a dolog valódi állását. A fiu nem merte azt sokáig elbeszélni, habár ő épen jól látta az egész eseményt. Ő nem tudott a malomból kijutni, mivel nem akarta a rostélyt kifeszíteni. A gróf teljesen elveszté a kormányt csolnakja felett, miután karját nem mozdíthatta és azért so-

dortatott a csolnak a malomhoz, a gróf meg küzdött egy kis ideig, mialatt folyvást segített kiáltott; egyszerre azonban elhallgatott és azon hely felé vitétt, hol később fel-talaltatott. Ripper szerint egy úles érte, mely elveve öntudatát, könnyü halált hozott rea. Mily könnyen megmenthette volna őt Ripper, ha jó hírnevét nem felti és az ablakrostelyt szétzuzza, de ő nem tette. E mulasztás nyomta őt azota szakadatlanul, e miatt látott ő mindenütt kísértetet és ezért érezte ő magát gyilkosnak. E történetet beszélte ő Pikének, azon kihagyással, hogy ő a gróft látta, ő csak hallani vélte őt. Azonban Pike mindjárt észrevette, hogy a fiu nem mondja egészen a valót és ebből még jobban megerősödött gyanujában, mivel azt hitte, hogy a fiu nem akarja a jelenlegi gróft elárulni. Ripper okoskodása pedig az volt, hogy nem büntethetik meg, ha annál marad, a mit legelőször mondott és azért állita Ripper, hogy ő csak a gróf kiáltását hallotta és midőn Pike azt kérdezte, ha nem úgy kiáltott-e a gróf, mintha valaki megtámadta volna, azt felelte, hogy „lehet.“ Meg egy más körülményt is elhallgatott Ripper, ő lelte meg a gróf tárczáját és azt rögtön el is tulajdonította és később meg jobban megijedt e miatt. A penzt elrejte és csak neha mert belőle pár garast elővenni, a tárczát azon helyen asta el, hol később ura megtalálta. Ily teherrel lelken, nem csoda, hogy az ifju ur egy kissé megzavarodott, és hogy mindig maga előtt látta azon ember szellemét, kit oly könnyü szerrel megmenthetett volna! Vegre megtudta Pike a valóságot és igen megbánta halalos ágyán, hogy a grófra gyanakodott.

— Gróf ur, — végzé beszédét Pike. — Most bocsánatot kérem. Jobban kellett volna önt ismernem, de minden arra látszott mu-

ket
gi csoko-
olító mell-
jának.
tója a leg-
2. sz. Iroda
cza 7. sz.
János-fele
tozt hagy-
onat egész-
esten.
10-en.
sitott ma-
felkerem,
és 3 doboz
elmuít, és
mellen.
vag.
továbbá:
szerésznél
Katalok, cipők, esernyők, gallér- és kezeltök, nyakkendő nagy választékon.
közön-
an több
arósház
KEL
s kéze-
gü férfi
arozók
nalam
tesitem,
t eddig
n leend.
z alatt.
ig
k óta fen-
endű illat-
dvező hely
megőszült
1 1 ft.
an. 1 üveg
a-sa 50 kr.
kr.
60 kr.
0 kr.
enben,
és ió kü
k phatók
lvar.)
arban kapha-
legfinomabb
asbor párnák

Es ebben rejlik a Tisza kabinet egyik fő ereje. Az ország többsége ugyan is, belátja hogy itt hasznatlan vagy elkerülhető dolga nem adatik ki egy filler se. Miután pedig az adózók fillére csak is jövedelmézőleg helyeztetik el, hát a czelszerű adózás valóságos takarekpénztár, de mert a hasznot nem mindig közvetlen hozza hanem közvetve, hát a legtöbb ember ezért nem éri föl ésszel s ezért hagyja felzaggatni magát az ellenzék kolompói által. Ezért kapott labra az a hit, hogy a ki nem jól gazdálkodik, szerencsétlenül vállalkozik, nem szorgalmas avagy jövedelménél többet költ, hogy azt adó tezi tönkre. Az pedig lehetlenség, mert az azonképen befektetett adónak mint az Magyarorszában is történik, nem tönkre tenni, hanem jövedelmézőnie kell és úgy is van.

Az iparosoknál mindenesetre nehezebb kimutatni az adó után nyert jövedelmi többletet, mert ott a jövedelmet magát is nehezebb kimutatni, azonfelül pedig iparosaink nagy szaporodást mutatnak, s a kereset sokkal nagyobb szám közt oszlik meg, mint azelőtt megszokott, de ha az igaztárgyak előállításai számát vesszük, az hasonlíthatlanul magasabb mint az előtti volt. Szóval a gyáripár által kiszorított egy-két igaztárgyat kivéve, itt is mindent emelkedés mutatkozik, a fizetés s munkások heti vagy napi keresménye is magasabb mint az előtti volt, s mind ennek alapja nem más, mint az adó. Azért is, nem úgy kell tekinteni az adót mint sárba dobott valamit, hanem úgy mint takarekpénztári betétet, mely országos intézkedések útján foly vissza az adózók zsebeibe.

Az iparegyletek fuziója.

Budapest, április 17.
Országos iparegyesület cím alatt ment tegnap vegbe az „országos magyar iparegyesület” és magyar általános iparegyesület fuziója. Mindkét egyesület az új városi háza szomszédos termében tartá legutolsó közgyűlést, hogy annak végével az egyesülés ünnepiesen ténye váljék.

Az orsz. iparegyesület közgyűlést gr. Zichy J. elnök nyitotta meg, amazét Keleti Károly. A beszédek s igazgatósági jelentések a fuzió rég előkészített eszméjével foglalkoztak, azon óhajnak adatván kifejezés, hogy az előre elkészített s mindkét igazgatóság által jóváhagyott új alapszabályok a közgyűlések által módosítás nélkül fogadtassanak el, a mi mindkét helyen felolvasásuk után, meg is történt.

Ezután az orsz. iparegyesület 5 tagú küldöttséget menesztett az ált. iparegyesülethez, mely küldöttség hírelt hozta az alapszabályoknak a másik részről is történt elfogadását s a fuzió kölcsönös óhaját.

Erre Zichy Jenő s az elnökség többi tagjai elhagyván helyüket, — az általános iparegyesület tagjai is a terembe léptek, s koronán kívül az alakulásig Galgóczy Károly keretett fel, mint az iparegyesület legregibb tagja. A választások most a kijelölés szerint egyhangulag következőképen történtek: elnökke gr. Zichy Jenő, I. elnökök Keleti Károly, II. elnökök Gömöri Szentágh Pál választott. Igazgatósági tagokká Falk Zsigmond, Rausch Ferenc, Havas S., Posner K. L., Steinacker Ö., Galgóczy Károly, báró Kochmeister Frigyes, Korompay Agost, Thek Endre, Lederer Sándor, Walsér Jakab, stb. lettek a két volt egyet igazgatósága köréből.

tatni. En hallam suttogni, hogy a jelenlegi grófnak az látszik, mintha valami nehéz teher nyomná. En esztelen voltam!

— Semmiesetre nem e teher nyomott. Saját életem kockázatával menttem volna meg bátyám életét, ha közelében vagyok. A mi Rippert illeti, sohasem fogok ránézhetni.

— Elment!
— Hová?
— A molnár elkergette őt hanyagsága miatt és azóta senki sem tudja, hová lett, talán nem is jön többé vissza. Ez a dolog valódi állása gróf ur. Mindent oly őszintén elmondott most Ripper, mintha a kinyadon feküdt volna.

Meg egyideig Pikenél maradt a gróf és egész szívóságával igyekezett a beteget megnyugtanni. Vegre egy kis czélzást tett a lelkesre.

— Atyám ígerte, hogy ma ejjel elhozza. Rahagytam a formáság végett.

— Hogy mondhat ön ilyet — felelt komolyan a gróf.

— Boldog volnék, ha soha rosszabbat nem mondtam volna ennél. Mit használ az utolsó órában a pap, ha az azelőtti órák számlái rosszul ütnek. Anyám oktatásai éveimben és mostani felolvasásai, midőn éjjel mellettem virraszt, nem érnek-e fel a lelkes összes prédikációival? Ha megemlékeztem volna azon oktatásokról, akkor nem kérnek most öntől oktatásokat. Micsoda dr. Ashton oly bűnösre nézve, a milyen én voltam? Rajtam csak egy segíthet — Krisztus; neha még ebben sem bízik. — Csak ő bocsáthat meg oly bűnököt, mint az enyém.

A gróf e közlés által teljesen megzavarva elment és azt hitte, helyesen cselekszik, hogy egy pillanatra belep Gumhoz; e határozatánál fogva tehát átment a kerten, s minden

Gr. Zichy Jenő megköszönvén elnöke választását, ígerte, hogy az iparegyesület czéljainak előmozdításaért a megerősödött, egyesült testület élén kettőzött eréllyel törekszik. A volt egyesületek magas védnökei József főherceg és Rudolf trónörökös ígértük szerint jövőre is pártfogásukban részesítendik az együletet.

Ezután meg az iparegyesület által odaítélt dísz és munkásérmekek osztattak ki, mire a közgyűlés véget ért.

Nincs kurázsija az ellenzéki embernek

(—z.) Az ellenzék hazafisága ismét kitálatlalt valamit, hogy törbe ejthesse Tisza Kálmánt. Azt állítják ugyanis, hogy az okkupált tartományok erőltetéseire a delegációknak költségeket megszavazni nincs joguk, s hogy ez a dolog tulajdonképen a parlamentek elebe tartozik. És amint a témát az ellenzék felállítja, hát a szerint mindenesetre neki van igazza, mert csak nem állítja föl azonképen, hogy önnönmagától kisírijon belőle a turpisság, hanem azért fel merjük róla tetelezni előre is: hogy turpisság. Vagy a közöskormány előterjesztése hangzik másképen, vagy a törvény alkalmazandó másképen, vagy sem az egyik sem másik nem úgy van amint az ellenzék állítja: szóval vagy alatta, vagy felette, vagy megette vagy közötté, de valahol mégis csak ott van a turpisság.

Nem mai gyerek Tisza Kálmán, de meg nem is azok közé az emberek közé tartozik, kik mielőtt valamihez fognának tiszában ne lennének önmagokkal. Hogy az ellenzék a törvénytelenség hangoztatásával fog előállni, azt már látjuk s miután hogy ez mindig szokásuk akkor, mikor kifogyott a puskaporuk, hát ebből is azt következtetjük, hogy az ellenzéki érveknek nem igen lehetnek bőveiben, de hiszen el is puskázták már amivel bírtak, sőt azokból is ellenünk fordítható a legtöbb lövés.

Nem is lehet így ellenzéknek csak nálunk hol a közönség egy bizonyos része azonképen igyekszik nyomára jönni a dolgoknak hogy eskis ellenzéki lapot olvas. Mint mikor az egykori kártyásembertől azt kérdezte a felesége hogy: Hova mégy? azt felelte rá: Nem mondom meg, mert még lebeszélne a szándékomról! — Hát az ellenzéki hazafi azért nem mer szabadulni párti lapot olvasni mert fél hogy majd olyat találha olvasni amivelvenné kedvet az ellenzékedestől, pedig hát az olyan jól esik akar csak a berugas.

A kormányparti lapban például azt is olvashatnánk hogy: Igazuk van az ellenzéki lapoknak amennyiben azt állítják hogy habár le van is verve, de minduntalan kiújulhat a lázadás. Igaz, hogy az ilyen kikiújuló lázadás nagy veszedelemmel járhat mert mindig hatással van a szlávságra melyet ingerültébe hoz s amely ingerültség hullámhányását a czár trónja is mindig megéri s így addig-addig érzi, hogy egyszerre csak beledől; — hát hogy ez megne történhessenek oly intézkedéseket kell tenni, melyek nem engedik megújulni a lázadást.

Hát erre persze azt mondaná az ellenzéki ember: helyes. Maga a józan ész is azt parancsolja. Miután pedig éppen az ellenzéki lapokból is olvasta, hogy csakugyan veszedelmes dolog lenne a megújuló lázadás, hát fogja

legkisebb késedelem nélkül benyitott a háza. A konyhában Gum asszonyra bukkant, ki mákot tisztított, de a mellett keservesen sirt. Rémulve törölte meg szeméit Gum asszony, midőn látogatóját meglátta és a hogy mákot enlegette, miáltal magát melyen meghajította.

— Mindent tudok, — mondá a gróf halkán és részvételjesen nyujta kezét. — Epen most beszéltem vele. Nincs szükség magyarázatra, inkább azon gondolkozzunk, mi módon könnyíthetünk utolsó óráján legjobban.

Gum asszony erre görcsös zokogásban tört ki, mely szívét, mint látszott, kissé megkönnyítette, azonban igen kíváncsi volt megtudni, miként jött a gróf e felfedezésre.

— Elkellene őt a fészerből vitetni, az nem alkalmas hely egy haldoklónak. Ön ide hozhatná őt. Calne! mit tehet Calne? azt hiszem tekintélyem megörvéníti őt Calne pletykanyelvétől.

Gum asszony fejét rázta és azt vélte, hogy hasztalan erről Willyvel beszélni, ő nem akarta a fészert elhagyni, s anyja is biztosabbnak tartotta azt, Jaber sem akarta, kit bizonyára megölne a szegény, ha a dologról kijönne valami, a gróf jól ösmerte az egyházat, és tudta mennyeit ad a külszínre. Nem, nem jobb lesz ha marad, nem sokáig tart már s ott haljon meg Willy a hol elt.

A gróf a konyhaablak rostélyához dült, sokszor állt ő itt, midőn még fiatal fiu volt, akkor még a szakácsné tisztította meg a mákot.

— Képzelve ön magának az én életemet mylord. Mindenki idegesnek tartott engem, és Jones Lydda sokat perelt velem ezért, de mit tehettem? En és Jaber mindketten a konyhában voltunk, én a théas edényt mostam, mert a leányt valamit elküldtem és Jaber lejtött velem. Igen sötét hideg est volt, a szobában

az ellenzéki lapot azon reményben, hogy ime mennyire fog most már az örülni, hogy a kormány a megújuló lázadásnak elejét veszi, és ime, olvassa benne az enzéki nagy haragját, mely szidja a kormányt, hogy törvénytelen dolgot akar elkövetni!

Furcsa! — gondolja magában az ellenzéki atyafi, — hogy a lázadás meggátolása törvénytelen, s ha bár nem fér is a fejébe, mint afele igaz „szélbali” — rámondja, hogy: Isten neki! Hát legyen úgy.

Másnap azonban azt olvassa, hogy a szerbek és montenegrítanusok szövetséget kötöttek a végből, hogy Magyarországot megtámadják, de addig nem tehetik, míg a kezükben nincs Bosznia. Annál inkább azon kell tehát lennünk, — írja a kormányparti lapja, — hogy ezeket a tartományokat biztosítsuk magunknak.

Helyes! — mondja rá az ellenzéki atyafi. Erre már csak az ellenzék is azt mondja, a mit én. De lássuk csak? Veszti az ellenzéki lapot és olvassa: Ma is csak azt tanácsoljuk a kormánynak, a mit eddig, hogy Boszniát és Hercegovinát hagyja magára...

Már ekkor lekonyul az ellenzéki polgártárs bajusza és fejét csóválva, gondolkodóba esik.

Olvassa pedig a harmadik napon a következőket: Hogy a magyarság Ausztriától elválva, nem lenne képes magát megvédelmezni 80 millió szláv ellen, azt már a függetlenségi párt is beismeri, épen azért nem akar elválni Ausztriától és elfogadja Kossuth azon tervét, hogy egyik évben Belgradban, a másikban Bukarestben sat. tartuk az országgyűlést.

Helyes! — mondja az ellenzéki hazafi s most már azon reményvel veszi fel a „Függetlenséget”, hogy ezt már csak az is elismeri. S ime mit lát? Eljen az elválás? Eljen április 14-dike!

Ha pedig még ennyi sem elég az ellenzéki polgártársnak, hát ha mindennap ilyeneket és ezekhez hasonlókat olvas, mégis csak józanodik ellentálatlanul s egyszer csak azt veszi észre, hogy ott áll a kormányparti szavazók urnája mellett.

Ez lenne vége mindenesetre, ha a mi közönségünk is olyan volna, hogy el merné olvasni a kormányparti lapjait és is lenne erkölcsi bátorsága azt mondani: Győzőzön a jobb! De mert az ellenzéki ember ezt nem meri tenni, hát azért írhat neki az ellenzéki lap össze-vissza mindent, olyan dolgokat is, a melyeket most, a delegációkról összeír.

Színház.

Blaha Luiza asszony tegnap másodszer lépett fel színpadunkon. Lukácsy Sándor „Arva Zsuzsanna” című népszínművének czinszerepet játszta.

A színház ez este is ép oly zsufolóság megett, s a hatás most sem volt kisebb mint az előző estén volt, nagyobbak pedig már képzelné is alig lehet. — Igazán nincs mit csudálnunk, hogy ha a fővárosban selejtes népszínművek is nagy sikert aratnak. Blaha Luiza gyönyörű, kifejező, következő jatekával s elragadó énekeivel annyira maga részére hódítja hallgatói figyelmét, hogy e mellett alig-alig ér rá valaki komolyan bírálni a színmű értékét. — Blaha Luiza asszony kincse a nép-

szinte kialudt már a tűz, a konyhában azonban nagy fényelnyéget. Epen önről beszélünk gróf ur, ön akkor ment el Hartledonból, később azon vad fekete egyénre tértünk, ki néhány nap óta a fészerbe tartózkodott és arra tisztán emlékszem, hogy Jaber azt mondta, hogy felszólítja Marris urat, ha ez ember magától el nem megy. En azon este láttam őt először s majdnem halálra ijedtem, midőn megláttam. Jaber igen bosszankodott, hogy ez ember ott tartózkodott és erősen el volt határozva, másnap Hartledonba menni és az igazgató által elutasítottat. Ugyan e pillanatban kopogtatott valaki a konyhaajtón és Jaber odament kinyitni, a vad fekete ember állt Jaber előtt, ő látta a leányt elmenni, tudta hogy egyedül vagyunk, belepert a konyhába és azt kérdezte, nem ösmernék-e őt? Jaber rögtön ráösmert, ő később látta őt mint én — erre levette fekete szakállát és én felösmertem Willyt...

Egy kis szünet állt be. A gróf meg volt hatva — s a szegény nő letörölve könnyeit, folytatta.

— És azóta az volt főgondunk, hogy e dolgot eltitkolhassuk, azért mutattunk oly nagy félelmet a vad Pike iránt. Hogy oly jól sikerült, azt alig értem, azonban azt tudom hogy engem majdnem megölt. — Mily éj volt az gróf ur! — Midőn Jaber végig hallgatta és néhány kérdésere feleletet kapott, azt hittem ő maga fogja Willyt a törvénynek kiszolgáltatni. Azóta folyvást tejjünk felett éreztük a kardot gróf ur.

A gróf megemlékezett itt azon kardról, mely az ő feje felett csúgított, s mely részvételt fordult a szegény Gum asszonyhoz.

— Mondjon el ön mindent, ön bizhat bennem Gum asszony.

— Nem sok elbeszélni való van még

színháznak, a népszínműirodalomnak, és a magyar színművészetnek, sőt talán túlzás nélkül mondhatnánk hogy eltető lelke mind a háromnak.

Tegnap szerepét egyéni. Öleg adta, mely különbözött minden eddigi alakításától. Az ő paraszt leányai vagy menyecskéi nem mindig egy formák s csak a pruzslik és viganó színe vagy szabása szerint változóik, ő minden szerepében más-más alakot ad, s minden alakjába a valódi életet önti — Az utóbbi időben hallottuk emlegetni, hogy a népszínműirodalom csaknem egészen ki van merítve, mert a falusi népeletben nem lehet már új alakot találni, át kell helyezni a színteret a falusi úde levegőből a fővárosi „stadvaldi”-ba meg a „bumsztik”-ba mert hisz ez is népelet Igen népelet, de nem magyar, hanem csak elkorcsosodott becsi népelet, — a honnan nem eredeti népszínmű, hanem átültetett német posse kerülhet ki. — Azt mondják, hogy népszínműveknek élet adó, cigányok, zsidók, betyárok, drámai apák, bakterek, Juliskák Boriskák, és az obligat 3 vénasszony stb. már mind fel vannak dolgozva, s így már a magyar népeletből újat producálni nem lehet.

Nem lehet? Volna csak a magyar színművészetnek minden szakmakörre olyan művésze, mint Blaha Luiza, majd lehetne akkor, majd nem hasonlítanának egymáshoz az alakok akkor. A legnagyobb hiba az előző színeszekben rejlik, a kik a helyett hogy egyéniének, hát chablonszerű alakokat producálnak.

Irodalom.

Uj zenemű. A Rózsavölgyi és társa zeneműkereskedésében Nagy Zoltán től 8 népdal jelent meg. A népdalok címei: „Már ezután”, „Még azt mondják”, „Párja hagyott”, „Mert kecségettsz”, „Fáj nekem már”, „Hej de szörnyű messze”, „Isten tudja”, „Ára 1 ft.” — Helyben kapható Schmidt zeneműkereskedésében.

Csiky Gergely három felvonásos népszínműve, a Szép leányok, május 4-én csütörtökön kerül először színpadra L. asszonnyal.

Magyar Plutarch. Uj magyar Athenas czímen újabbkori magyar protestans egyházi írók életrajz-gyűjtemény jelenik meg Sz. Kiss Károly szerkesztésében Aigner Lajosnál Budapestben. Havanként két füzet jelenik meg. — Egy-egy vastag és díszesen kiállított füzet ára 50 kr.

Nemzeti színházban vasnapon két új darab került színpadra. Az egyik Wolff és Gondinet „Paesirtája” (1. felv.); a másik Dumas Sándor „Bogárdi herceg” (3. felv.) (három felv.) Mindkét darab nagyon tetszett és a siker utáni, melylyel előadatásuk járt, kétségtelen, hogy egy hamar le nem tűnnek a nemzeti színház színpadjáról. Dumas darabjában a tapsok legnagyobb része Heley és Laurának (Lionette) jutott. A második felvonás után négyezer, a harmadik után pedig háromszor hívták ki.

Engeszer Mátyás zenei tanár vasnapon ünnepelte 42 éves tanári jubileumát. A zenei tanárok reggel 11 órakor rendeztek az ünnepélyt a zenedében. A tanárok az ősz kollegának piros bársony albumot adtak át arcképeikkel, elől az elnök: gróf Zichy Géza arcképevel. Este bankett volt a Szikszay első emeleti termében. Királyi Pál, Bogisich segédlelkész és Bartay közönségtől fog az érdemes tanárt, ki egyszerűs mind a belvárosi plebániának 50 éves káutora.

Napi hírek.

Dalár ügy Folyó év augusztus hó 15-20. napjain városunkban az „Országos dalverseny” meg fogván tartatni, kívánatossá vált immár, hogy szívvel lelekkel a nemes eszmének harczoisaként tömörüljünk zászó

hátra. M minden előkészület megtettünk titokban, hogy e felfedezést meggátoljuk, azért csináltattuk be az alakvilásokat és azért változtattuk meg az ajtókon a záratok, nehogy, — miáltal ő este nálunk időzött — valaki meglepessen, vagy kihallgasson. A fészer oly egészségtelen és oly elhagyott! Azért tartottunk magunknál oly leányt, kit este elküldhettünk, hogy este együtt l hessünk, s ha neha valaki kopogott, Willyt a faskamrába bujtattuk, mielőtt ajtót nyitottunk volna. — Ő nem jött el minden este — legfeljebb kétszer-háromszor egy heten, egyebiránt nem nagyon kellemes volt jövele, mert Jaber csak azért nyitotta fel száját, hogy szemére hánnya büneit. Csak az isten tudja, mily terhet viseltem.

— En nem értem őnt egészen Gum asszony. Miért nem mutathatta magát Willy nyilvánosan?

— Ugy látszott igen kínzó kérdést tett neki a gróf, mert lesütö szeméit és szegény-pir borítá el arcát, a gróf szinte megbánta kérdését.

— Engedje el nekem a feleletet gróf ur, én nem tudom önnék azt elmondani. Talán majd Jaber vagy Hillary elmondja. Most már nem arthat, miután oly közel van halála, de azt hiszem, megölt volna, ha ön előbb megtudandja.

— S csak egyedül az orvosnak volt erőből tudomása?

— Es Mirrablenak gróf ur. Mi mindjárt közöltük Mirrablenal. Mindentitt csak rosszat beszéltek Willyről, ő lopott, rabolt, pedig mi jól tudtuk, hogy nem teszi, mindamellett sem mondunk a gyanusításnak ellent, sőt még megerősítettük azon embereket hitőkben, nehogy partolásunk gyauat ebresszen.

— Ah! A többi közt azt is mondták,

ala, azon oly nemes egylet. Fe dalművészet vezetett lel gyakorlotts ly ó p r iratkozni, belébe, az s en ki t minden sz fel 10 ó r Debreczen

— B művésznő szenteni k főváros is énekelni, r lesz többé mennyiben játszik. A szer lép c s i n y - művésznő

— A nak fogad felolvasó nap B a r tartott. A május 7-e lesz a sz 3-tól kezd elarusított a tanuló i számára t összesen 4

— E evi január kir. esend latba lép városi pol a szükség kaphatják mesteri h

— A szere a b telt meg. a tölgyfabu tetni; egy virágos ju nyos buto

— A tegnap na zsefváros hely fiu, l lakik anyj a szerencs rehányos kit azom a rendőrs ták a fen

— U ban állító hazasulan nélkül ar letolyása olyan nót

— Oesterre Uj jorki, ezután m utóbbi sz pedig jó

— A fiatal par lonján k júna szbojt záratot, csást, z elűt két asszonny szerelmes hazafele csikusak g felmerült

— hogy ő is egy Geo itt ált a beteg volt egész éjje tam őt ne gás és gróf ur

— mondá a

— gény any

— beszéljek valamibe ferjenek

— A g kot, azon látna, egy lenlelet,

— epen azt korán eb kicsit cse

— akarná ő

— gyam. En megtudja részletek, felfedezé

— le nem h

— mint öm

— vagyok k feljelente Percival hogy am

alomalak, és a ma-
alán tulzás nélkül
elke mind a há-
egyéni, öleg adta,
ddigi alakításától.
menyescskéi nem
pruszlik és viganó
áltozók, ő minden
ad, s minden alak-
Az utóbbi idő-
ogy a népszimnő
van merítve, mert
met már új alakot
szüntért a falusi
udvaldi"-ba meg
z is népelet igen
r, hanem csak el-
tetett nem posse
meg, népszimnő-
zsidók, betyárok,
csák Boriskák, és
már mind fal van
magyar népeletből

alá, azon zászló alá, mely alatt oly fényes,
oly nemes diadalt aratott a debreczeni dal-
egylet. Felkeretnek tehát mindazok, kik a
dalművészetért lelkesednek, abban gyönyör-
évezetet lennek s az ének s dal terén lehető
gyakorlottsággal s bírnak, sziveskedjenek fo-
lyó ápril hó végéig jelentkezni s be-
írathozni, mert ez időn túl az egylet ke-
belébe, az országos dalárünnepély elmúltáig —
s enki t b e n e m f o g a d. Jelentkezhetni
minden szerdán és pénteken esti fél 9 órától
fél 10 óráig az egylet gyakorló helyiségében
Debreczen, 1882. ápril 18. A z e l n ö k s é g.
— **Blaha Luiza** asszony, kedves vendég-
művésznők holnap olyan élvezetben fogja ré-
szesíteni közönségünket, melyet bizonyítva a
főváros is megirigyljék. Serpolettel fogja
énekelni, melyet a fővárosi közönségnek aligha
lesz többé alkalma a művésznőtől hallhatni, a
mennyeiben ő ezután csakis népszimnőekben
játsszik. A holnapi előadásán kívül még egy-
szer lép fel. Csütörtökön a „Huszár-
c s i n y”-ben, — a mely alkalommal a nagy
művésznő jutalmajátka is leend.
— **A Petőfi társaság** ide érkező tagjai-
nak fogadtatását rendező bizottságok közül a
felolvasó ülés módoszataival foglalkozó, teg-
nap **B a r c s a y** István elnöklété alatt ülést
tartott. A bizottság terve szerint a felolvasás
május 7-én, vasárnap délelőtt 11 órakor
lesz a színházban, melynek előhelyei május
3-tól kezdve a színházi pénztárnál fognak
elarusítottani. — A földszinti állóhely és karzat
számára tartatik fen. A tanuló ifjúság közt
összesen 400 ingyen jegy fog kiosztatni.
— **Ertesítés.** Mindazok, a kik az 1883.
évi január 1-én felállítandó 3-ik és 4-ik m.
kir. csendőrpáncsnokságnál csendőri szolgál-
latba lépni ohajtanak, felszerelt kérvényüket a
városi polgármesteri hivatalnál adják be, a hol
a szükséges felvilágosítás és utasítást meg-
kaphatják. Debreczen szab. kir. város polgár-
mesterei hivatala.
— **A trónörökös** görögényi kastélya ré-
szére a butorzat Maros-Vásárhelyt rendeltet-
te meg. A legtöbb szoba természetesen színi
tölglyabutorral és vaságyakkal fog felszerel-
tetni; egy pár szalon pedig egyszerű szürke
virágos juttaszövetű behuzott ellátott ruga-
nyos butorral.
— **Anyaggyilkos.** Rémületes tett keltett
tegnap nagy igaztatlanságot Budapesten a Jo-
zsefvárosban. Wolff Albert egy 22 éves kor-
helyi fiú, ki a berkocsis-utca 23. sz. házában
lakik anyjával, két fejszevágással agyonütötte
a szerencsétlen asszonyt, mert ez neki szene-
rhányasokat tett korhelyiségeért. A gyilkos,
kit azonnal elfogták, nyugodtan viselte magát
a rendőrség előtt s mindent bevallott. Átad-
ták a fenytű törvényszéknek.
— **Új eszűk a magyarosításra.** Pozsony-
ban állítólag most egy titkos egylet alakult
házasulandó fiatal emberekből, kik kivétel
nélkül arra kötelezték magukat, hogy öt év
lefolyása alatt meg fognak nősülni, de csak
olyan nőt választanak, a ki magyarul tud.
— **Magyar czikk** amerikai lapban. Az
„Oesterreich Amerikanische Zeitung” című
Új jorki, német nyelven megjelenő hetilap
ezután magyar czikkeket is közöl. Már leg-
utóbbi számában is van egy ilyen czikk és
pedig jó magyarsággal írva s hibátlanul szedve.
— **Rémüdráma.** Egy Ipolyváson szolgáló
fiatal paraszt asszonynak, kinek a férje Csá-
lonján kocsis, juhászbojtár szeretője volt. E
juhászbojtár a napokban estjeleni lárma miatt el-
zárattott, mert kedveséhez nem kapván bebo-
csátást, zajt ütött. Történt azonban beáratása
előtt két nappal, vagyis e hó 10-én, hogy az
asszonynak férje látogatába jött nejehez, a
szerelmes bojtár ezt alkalomul felhasználván,
hazafelé mentében a férjét megölte. A kocs-
csinak gazdája jött őt keresni és mindjárt
felmerült a gyanu, hogy a gyilkos az e köz-

ben elzart juhászbojtár lehet. A bojtár be is
vallotta, hogy tényleg megölte a férjét, a fele-
ség segítségével és a holttestet a közel folyó
Ipolyba dobta. A feleség mindent tagad.
— **A „róza leány” megkoronázása.** A
Karácsonyi Guidó gróf által a trónörökös la-
kodalma emlékére alapított „róza leány”
alapítvány az évi jutalmára Pestmegye Taller
Borbála solymári hajadont, Taller András és
Pillmann Terezi leányát jelölte ki. A kijelölést
a miniszter elfogadta s utasította a megyét a
róza leánynak az alapító levelében előírt meg-
koronázási ünnepély megtartására. Az ünne-
pély az illető község templomában a követke-
zőképen megy végbe: A rózsaleányt egy elő-
kelő urnó kocsiu viszi a templomba, hol an-
nak küszöbén fehérbe öltözött lánykák fogad-
ják az érkezőket. Az urnó a menyestet alá ve-
zeti a róza leányt s itt megkoronázza. A mise
előtt a lelkes s szőszékből — Szent Me-
dardus, a „róza leány”-ünnepély első alapító-
jának legendáját véve alapul — alkalmi beszé-
det tart, fejtegetve az ünnepély fontosságát
erkölcsi szempontból, erkölcsösségre intve a
hallgatókat. Az ünnepélyre a polgári és kato-
nai nevezetességeket is meghívják. A megko-
ronázott leány 1000 forintot kap, mint alapítvány
ez évi kamatát, kiházasítási díj. Az ünnepély
napja még nincsen meghatározva.
— **Automata-nyos.** Tragikomikus jele-
netnek voltak tanúi a napokban a berlini Al-
senhid környéken járókelők. „Kocsis álljon
meg!” — kiáltá hangosan egy ur, ki néhány
perczel azelőtt szállt be a berkocsiba. A kocs-
csis megállt és az ur, ki körülbelül 40 éves-
nek látszott, kiszállott. Karján egy hólygot
vitt, ki a mint látszott, igen gyenge volt. Me-
hany perczel később a járókelők látták, mint
vonszolja az idegen magával a nőt a hid kar-
fajához, és mielőtt még megakadályozhatták
volna, e kiáltással: „Igy járjon minden ün-
hös — beledobta a vízbe. Oriási lárma, dühös
csoporthok rohannak a gyilkos felé, rendőrök
érkeznek, végre kifogják a nőt, és ekkor tün-
nik ki, hogy az tulajdonképen bab. Vajjon
csak intőpélda akart-e ez lenni, vagy az ide-
gen elmeállapota zavarodott-e? azt a vizsgálat
fogja kideríteni.
— **A gyémántgyűrű.** A legszebb gyé-
mántgyűrű, melyet valaha színesz vagy színesz-
nő viselt, most Stella kisasszony, egy ameri-
kai színesznő fehér újján ragyog. Midőn Stella
társulata Duverben játszott, az ott székelt
kormányzó, Mr. Tabor, ki nagylelkű maecenas,
meglátogatta a szép Stellát. Keves ideig volt
ott, midőn egyszerre, fontos ügyben elhittak.
A kormányzó rögtön akart menni s megígerte,
hogy legközelebb ismét eljön. „Oh ön nem fog-
ja azt tenni”, valasóla a színesznő, „sokkal
több dolga lesz az aranybányáival, a politiká-
val, senhogy en ream, szegény színesznőre
gondoljon.” Midőn a kormányzó, újból biztosít-
tatta a kisasszonyt, hogy mielőbb meglátogat-
ja, ez így szolt: „Nem hiszem el, hacsak vala-
mi értékes zálogot nem hagy itt.” A kor-
mányzó erre lezuhata újjáró 15 ezer dollár ér-
teknő gyémántgyűrűjét s ezt a színesznő öle-
dobván, távozott. Kevesel aztán be akarta
váltani ígeretét, vagy talán a zálogot-más, ke-
vesbe értékessel felcserélni, de a színesznő
nem találta, mert az már elutazott.
— **Ki mint arat, úgy — imádkozik.** Ang-
lia több grófságában meg van rendezve a jó-
póknak, hogy tavasszal imádkozzanak a jó
aratásért, ősszel meg hálaistentiszteletet tar-
tanak azért, amit már learattak. A mult ősszel
azonban megtörtént, hogy több lelkesz nem
engedelmeskedett a püspök rendeletének. Az
azal mentettek magukat, hogy az aratás roz-
szabb volt még, mint 5 esztendő alatt egymás-
után, s csak hűvekben esmalnak rosz vert, ha
olyanért adnak halál a mindenhatóknak, a mit
meg nem kaptak.
— **Hogy szereszek** a nihilisták penzt.
Petersvárról írják, hogy a husvéti ünnepek

alatt ismeretlen tettesek a két legelőkelőbb
ékszerészboltba betörték, melyekből 100,000
rubel értékű ékszer loptak el. A bazár,
melyben a két ékszerész bolt van, felgúrtára
van berendezve. A tüzhely a pinczehelyisé-
gekben, vezetek által kötik össze a boltok-
kal. A tolvajok a souterrainba egy szomszédos
pinczehelyiségből hatoltak be és innen fel a
boltokba. Sem a rendőrség, sem az ékszeré-
szek, de még a környéken lakó házmesterek
sem vettek észre ezeket az előkészületeket,
csak akkor értesültek a lopásról, midőn a
boltokat husvét után ismét kinyitották. A
tolvajok csak gyémánt és arany ékszereket
vittek magukkal. Általában azt hiszik, hogy a
betörést a nihilisták követték el, kiknek hir
szerint utóbbi időben már fogytán volt a
pénzük.
— **Sarah Bernhardt** rögtönzött esküvő-
jének, melylyel sikerült ismét az egész világot
foglalkoztatni, az „ifjú” párra nézve kellemet-
len következménye lehet, ha eszökbé jutna
visszatérni angol területre. Az angolok vallás-
és házasságkötés dolgában nem értik a tréfát
s egy londoni felhívásuk lap jelenti, hogy a
szeszélyes művésznő esküvőjének híre az il-
letekes hatóságok azonnal vizsgálatot rendel-
tek, mikép mehetett végbe az esküvő rögtön-
ösen. Kiderült, hogy az érseki hatóság nem
adott ki „special licence”-t, a vőlegény Da-
mal, nem tette el „a Hivavit”-ot (fogadalmat).
Mivel pedig Damal esküt tett arra, hogy két
hétig lakott a st-andrewi plebánián területen,
ez pedig nem látszik igaznak, tehát, ugymond
a „St. James Gazette”, az államügyésznek lesz
majd leve egy kis számadása, ha Damala újra
angol földre lépne.
— **Iszonyú történet.** Keszthelyi levele-
zőnk oly remsegyu históriát ír nekünk, mely-
nek párját csak a „ponyván” lehet keresni.
Egy keszthelyi erdősz az erdő szelén egy vánk-
osba kötött csecsemőre bukkant. A vánkoston
egy czedulát talált, mellette nagy összeg pénz,
mely a czedulára szerint annak a becsületes
megtalálónak volt szánya, ki a gyermeket föl-
nevelte. A míg a pénz olvastaga, két pandur
közledelet hozta. Kerestükre elmondta, hogy
miken találta a csecsemőt s a pénz is meg-
mutatta nekik. Erre egy fejbe vágta az egyik
pandur az erdőszet, hogy az mindjárt eszmé-
letlen rogyott össze. Ez meg nem volt elég,
hanem a szerencsétlent fel is akasztották egy
fára, a csecsemőt pedig úgy vágta egy fá-
hoz, — hogy rögtön szörnyet halt s
azzal ellilantak. Szerencsére, alig hogy a gaz-
emberek eltávoztak, egy keszthelyi paraszt ér-
kezett oda kocsiu s a fáról levette az erdőszet
s nagy nehezen eszméletre terítette. Annnyit
meg tudt mondani, mifajta emberek bántak
el vele ily szörnyű módon és hogy merre fu-
tottak. A paraszt ezzel kocsijára tette a sze-
gény erdőszet s bevitte Keszthelyre. Rögtön
pandurokat küldötték ki s ezek el is fekték
embertelen társaikat. A tárgyalás még nem
volt meg.
— **Patrotizmus — viasz.** Tissot asszony
egy nagy viasz figura-kiállítás tulajdonosnője,
ki minden nevezetesebb eseményt megörökített
viaszban, nem rég megjárt Londonban egy
ilyen viaszból gyurt történeti keppel. Azt a
jelennetet „gyuratta elő”, midőn Viktoria ki-
rálynő Beatrice hercegnővel visszatér Wind-
sorba és Mac Lean megkísérli a merényletet.
A viasz figurák sikerültek ugyan, hanem Tissot
asszony nem szamított a loyális alattvalók-
ra, kiknek roppant visszatetszet, hogy ilyen
helyzetben legyen „elegyurva” a királynő. A
loyális ferfi alattvalók (nem is említve, hogy a
nők rendre ajáltak a hozzászóló keptől) lassan-
ként úgy elcsipegettek a viasz Mac Leant, hogy
alig maradt belőle egy garasára gyertyának
való. Tissot asszony meggondolkozott, a kep-
csoportozatot újra gyuratta és pedig olyanfor-
mát, hogy a királynő a hercegnővel egy te-
remben van, miután szerencsésen megmen-
kedtek, hátrább egy szögletben pedig ott ku-
corog Mac Lean nehez, viasz-kvasban.
CSARNOK.
Rögtönbiráskodás a madaraknál.
Egy athéni orvos erdekes adalekakat je-
gyez föl az állatvilág pszichológiájához, Ptyi-
dából a maliéni tengerből északkeleti szöglet
teből.
Az utazót rendszeren meglepi a sok gó-
lya-fészek, mely itt a házak fedelén, a czed-
rusok és planatok tetemében tekintete elé ta-
rul.
Egy nap végtelen kelepelő raj szállott
fel a levegőbe, természetet kószalva a tajon
minden irányban ldnóknak a különböző rajok
egy pontban találkoztak össze, meg újra szet-
váltak, hogy külön csoportban folytassák ut-
jat. Millehet oka e sajátságos mozgásnak? Egy
hazasságtörési eset.
Termesztudósok jól tudják, hogy a gó-
lyák, állati veszélyből-e, vagy pedig emberi
esztelenségből, az egynejeüket honositottak
meg házas eteli viszonyukban. Csakhogy azon
Dumas-fele módosítással, mely a rajtakapott
hítségöt rögtön bünhődésre határozatja, a
„Tue la!” elvenek alapján.
A szegény, magáról elfeledkezett kicsike
csakugyan ez idő alatt fészeken ült, egyedül,
elhagyatva remegő tagokkal.
Fent a levegőben pedig a hosszalabu ju-
risták komoly arcczal kelepelték egymásnak
mindenféle aritiku, lasukat, replikákat és du-
plikákat.
Egyszerre elcsendesültek. Valami különös
lehetett várni. A bírói megfigyözödes már meg-
fogamzott, már csak a végrehajtás volt hátra.
Es — oh szörnyűség! E pillanatban a
mondott a fészekből véresen hullott alá a sze-
szerencsétlen gólya-asszonyság megcsipdesett,
összetépett teste.

Fent a rajok újra párokra osztottak fel s
nyugodtan szállottak odább, mintha kérlelhet-
len lelküket semmi bűntudat nem terhelné.
Ebből állott egy ornithologiai drámának
tragikus kimenetele.
Se szardinia se hering.
— A szardinának és heringek kedvelőire
szomorú hir érkezik a beton-normandiai és
angol tengerpartokról. E helyeken a halfaj
majdnem egészen eltűnt, s ez a körülmény
annál sajnálatosabb, mert eddig Angliában és
a Bretagneban körülbelül 40 ezer halász fog-
lalkozott fogásukkal s e szegény emberek most
egyszerre elvesztik keresetüket.
A szardinának és heringek eltűnésének,
Blavier szerint, — kinek e nézetét a fra-
ncia akadémia is elfogadta, az az oka, hogy
az úgy nevezett „öböl-folyam” (Gulf Stream)
nyugati része, melyet Renneleek hívnak, meg-
változtatta irányát, s többé nem folyik le a
partok mellett. Ez a tengerár a mexikói öböl
nél kezdődik, áthasítja az Atlanti tengert Por-
tugallig, s eddig érinté Franciaország, Ang-
lia, Svéd- és Norvégország partjait egész föl
a sarki tengerig. Ez áramban, mely meleg, s
melegíti a levegőt is, számtalan billiója van az
apró tengeri állatoknak, melyek a heringek-
nek és szardinának elmetel képezik. Ez állá-
toscsák csakis a tengernél melegebb áramban
elhetven meg, a szardinák és heringek is
kénytelenek az áram ir-ának megváltozása-
val oda menni, a hol etedelt találnak, s el-
hagyják a vidékeket, a hol eddig éltek.
Még lehet azonban, hogy a szardinának
és heringek nem örökre távoztak, hanem, ha
az öböl-folyam iránya újra a régi lesz, megint
visszatérnek. Ez már több ízben történt. Pé-
ldául 1567-ben eltűntek a heringek Norvégia
partjairól, s csak 1644-ben jöttek ismét vissza.
1654-ben újra eltűntek, s hosszabb ideig ma-
radtak el, úgy, hogy csak a 18-dik században
kezdtek szaporodni 1784-ig. Ez évől 1808-ig
megint nem mutatkoztak, 1808-tól 1835-ig pe-
dig csak kisebb helyen a 60 és 60-30 fok kö-
zött. 1873-ban mapasabbra mentek föl a 61, s
62 fok köze. Norvégia delnyugoti partjain
1870. óta már nem találni heringeket.
A kit a csárdás tett híressé.
A lapok közölték a napokban a második
császárságnak Offenbach mellett egy legpří-
kusabb nevezetességének, Markovszky-
nak halálát. Ő volt az, ki a kánkántán-
czot nemzetű dícsőre emelte és a császársá-
g alatt a felvilágnak nem volt egyetlen oly
tündöklő csillaga, ki nem Markovszky tánc-
terében avatta volna magát az általa klasszi-
kussá vált kánkán titkaiba. A zulu földöd szo-
morú veget ért tronkövetelőnek is ő volt tánc-
mestere.
Egy öreg boulevardistától megtudtam,
hogy Markovszky miként lett híressé.
Ő 18 éves korában hagyta el Lengyel-
országot, másfél évig Budapesten tartózkodott
könyvkötősegéd minőségben. Itt tanulta meg
a magyar csárdást, melynek későbbi nevéé kö-
szönhete. Budapestről Párisba jött gyalog és
egy ideig itt is könyveket kötött. Egy vasár-
nap társaival egy külvárosi nyilvános táncmu-
latságha ment. Hogyan, hogyan nem, az a sze-
rencsés gondolata jött, hogy elfanczolja a csár-
dást. A munkás népség roppant megtapolta a
magyar nemzeti táncot, melyet Marovszky
gyönyörűen lejtett. Hogy meg nagyobb hatást
tegyen, ő összetakarított néhány száz frankja-
ból díszes magyar egyenruhát készíttetett ma-
ganak, és ezután is sarkantusy eszmaival, kö-
csagos kalppal járta vasárnapokint a nem-
zeti táncot.
Csakhamar hire jött a dolognak Párisban
és egy café-concert igazgatója fényes ajánlatot
tett neki, hogy ezentul estenki a színpadon
táncoljon csárdást. Markovszky elfogadta az
ajánlatot és az elmes ígaztó tervedek
penzt nyert vele. Helyisége minden este tömve
volt, minden parisi látni akarta Markovszkyt,
ki fényes costumeben oly gyönyörűen járt a
csárdást.
Nehány évig mindig színházakban táncolt,
azután a világhírűvé vált táncztermet nyitotta
meg, melyben megfordult a császárság alatti
jenuesse dorée és a felvilág valamennyi tagja.
Legujabb.
A „Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai.
(A Magyar távirati iroda eredeti sargányai)
Bécs, ápril 18. (Érk. d. u. 2 ó.) A kül-
ügyer eredetileg sokkal több erődített terve-
zett a megszállott területen, de Szapáry gróf
ellenzése folytán, kétharmada töröltetett.
Moszkva, ápril 18. (Érk. d. u. 2 ó.)
A zsidóldozést Katkov czikke következtében
megszüntettek.
Páris, ápril 18. (Érk. d. u. 2 ó.) Nagy
postalopás volt, melynel egy vasszekrényt fel-
törték, abból 180 penzeslevelet 1 millió frank-
kal elloptak.
Petersvár, ápril 18. (Érk. d. u. 2 óra.)
Giers tudakozódott Grevinel: vajjon Ignatiew-
nek nagykövetté kinevezését kedvezően fo-
gadná-e a köztársaság?
DEBRECZENI SZÍNHÁZ
VIII. Bérlet. Száma.
Szerda ápril 19.
Blaha Luiza felléptével.
A kornevillei harangok
Operette 3 felv.
Felelős szerkesztő: Vörtesi Arnold.
Főmunkatárs: Karozag Vilmos.
Kiadó: Kutas Imre.

